

12. 1. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Činnost profesionálního sportovce - výkon nezávislého povolání, nebo pracovněprávní vztah?

Nejvyšší správní soud vydal dne 29. listopadu 2011 rozsudek sp. zn. 2 Afs 16/2011, v němž říká, že činnost profesionálního sportovce není jednoduše podřaditelná pod pojem „závislá práce“ ve smyslu zákoníku práce. Nelze proto považovat za protiprávní uzavírání i jiných smluv mezi sportovci a jejich kluby.

Skutkový popis případu

Stěžovatel, profesionální hokejista, uplatnil ve zdaňovacím období roku 2007 cestovní náhrady v celkové výši 301.326 Kč, a to na cesty z místa výkonu nezávislého povolání v Milevsku na zimní stadion HC Sparta Praha. Finanční úřad v Milevsku dne 23. března 2010 neuznal tyto cestovní náhrady a vyměřil stěžovateli dodatečnou daň z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2007 a současně stanovil povinnost zaplatit penále. Stěžovatel se proti tomuto rozhodnutí odvolal k Finančnímu ředitelství v Českých Budějovicích (dále též „žalovaný“). Finanční ředitelství v Českých Budějovicích dne 18. srpna 2010 vydalo rozhodnutí o zamítnutí odvolání. Stěžovatel poté podal v zákonné lhůtě žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích, která byla dne 17. prosince 2010 rozsudkem zamítnuta. Stěžovatel proto podal kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

Vyjádření žalovaného - Finančního ředitelství v Českých Budějovicích

Jelikož stěžovatel vykonával jinou samostatně výdělečnou činnost a nebyl držitelem živnostenského oprávnění, kde by bylo uvedeno místo podnikání, dovodily finanční orgány, že pravidelným pracovištěm stěžovatele byl zimní stadion HC Sparta Praha. Z toho důvodu nemohl být stěžovatel na pracovní cestě, na základě níž by mohl uplatňovat výdaje na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů. Dle finančních orgánů se tak jednalo o výdaje na osobní potřebu daňového subjektu, ne o uplatnitelné daňové výdaje. Žalovaný dále zpochybnil věrohodnost evidence pracovních cest stěžovatele, protože považoval za nepravděpodobné, že by po období téměř jednoho roku byl při každodenních jízdách ujet stejný počet kilometrů, jak stěžovatel vykázal. Navíc, jak je uvedeno v hráčské smlouvě, se klub stěžovatele zavazuje nést náklady spojené s přípravou hráče a s jeho účastí na utkáních a ostatních činnostech, taktéž tedy náklady na dopravu a ubytování. Z toho žalovaný dovozuje, že klub hradí stěžovateli i náklady na dopravu na zápasy, tréninky a jiné aktivity.

Posouzení krajského soudu

Krajský soud, na rozdíl od Finančního ředitelství v Českých Budějovicích, posoudil obsah hráčské

smlouvy jako obdobný smlouvě pracovní. Dle soudu se jednalo o zastřený právní úkon, jelikož je třeba posuzovat skutečný obsah právního úkonu, ne pouze jeho formu. Na základě tohoto zjištění soud shledal, že Finanční ředitelství v Českých Budějovicích rozhodlo správně, když stěžovateli neuznalo jízdné z místa bydliště do sídla HC Sparta Praha.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

Vzhledem k významné odlišnosti právního názoru krajského soudu a žalovaného dovedl Nejvyšší správní soud překvapivost rozsudku. Stěžovatel tak neměl možnost zareagovat na odchylný právní názor. Nejvyšší správní soud proto musel přistoupit k hmotněprávnímu posouzení relevantní právní otázky.

Při posouzení závislé činnosti soud vyšel ze svých předchozích rozhodnutí, dle kterých k uzavření pracovněprávního vztahu má dojít především v zájmu osoby tuto činnost vykonávající, jelikož neuzavření tohoto vztahu v konečném důsledku její právní sféru poškozují[1], a dále že pokud se smluvní strany rozhodnou v souladu s obecnými principy smluvního práva (smluvní svoboda, dobrá víra, nezneužití ekonomicky silnějšího postavení apod.) do smluvního vztahu vstoupit a dojde k jeho skutečné realizaci, nejedná se o právní úkon zastřený[2].

V projednávaném případě soud neshledal sebemenší důvod, proč by mělo být v zájmu stěžovatele (koneckonců i hokejového klubu) uzavírat pracovní smlouvu, resp. smlouvu obdobnou. Ani samotný zákoník práce na status profesionálního sportovce nepamatuje. V rovině soukromého práva je tak možné volit mezi více alternativami smluvních úprav. Tato volba je ponechána pouze a právě na smluvních stranách, aby samy zohlednily jejich výhody a nevýhody, i co se týče daňových efektů. Povaha hráčské činnosti jistě zakotvení formou samostatné výdělečné činnosti nevylučuje. I když se pojmovému vymezení závislé činnosti velice blíží, nedosahuje její intenzity – např. je velice obtížné si představit, aby specifická činnost profesionálního sportovce odpovídala institutům zákoníku práce, jako jsou: nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směny, přestávky v práci na jídlo a oddech, dny pracovního klidu či práce přesčas. I způsob odměňování sportovců je značně specifický a ne zcela odpovídající koncepci zákoníku práce. Nelze proto vyloučit uzavírání i jiných než pracovněprávních smluv, o čemž svědčí i faktická situace, kdy je obecně akceptováno, že profesionální sportovec může působit též jako OSVČ.

Soud se taktéž neztotožnil s právním názorem finančních orgánů. Vyšel přitom přímo ze zákona o daních z příjmů, který říká, že výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů se od základu daně odečtou a že musí existovat určitá věcná a časová souvislost mezi příjmy a výdaji[3]. Tuto souvislost soud zcela jasně viděl při cestě z bydliště stěžovatele na zimní stadion HC Sparta Praha, kde byla provozována výdělečná činnost stěžovatele. Přičemž s dopravou vlastním silničním vozidlem počítá i zákon o dani z příjmů. Ke zpochybnění věrohodnosti evidence pracovních cest soud dodal, že bazírování na každodenní fyzické kontrole ujetých kilometrů nelze za normálních okolností považovat za proporcionální a evidence vycházející např. z údaje o délce nevhodnějšího spojení vycházející ze spolehlivých zdrojů (GPS, autoatlas) je dostačující, není-li zpochybněno, že daná cesta se v danou dobu neuskutečnila.

Závěr

Jelikož v českém právním řádu není obsažena žádná zvláštní právní úprava pro činnost profesionálních sportovců, je volba právní úpravy takového právního vztahu ponechána na dohodě stran. Hráčská činnost dle Nejvyššího správního soudu nenaplnuje definici závislé práce dle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 12. 2011. Sportovní kluby tak mohly uzavírat s profesionálními sportovci hráčské smlouvy, které nejsou smlouvami pracovními a neřídí se zákoníkem práce.

Je otázkou, jak se soudy a správní orgány v této souvislosti postaví k nové definici závislé práce[4] účinné od 1. 1. 2012, která již například výkon práce za mzdu, plat nebo odměnu či v pracovní době na pracovišti nepovažuje za definiční znaky závislé práce, ale pouze její důsledky. K naplnění definice závislé práce stačí výkon práce ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a osobně zaměstnancem. Tyto znaky by z obecného pohledu mohly být považovány za splněné i v případě hráčské činnosti. Pokud by byla hráčská činnost posouzena jako závislá práce a sportovec by ji vykonával mimo pracovněprávní vztah, jednalo by se o nelegální práci, za kterou by hráči hrozila pokuta až 100 000 Kč a klubu pokuta od 250 000 Kč do 10 milionů Kč. Toto riziko by tedy kluby měly důsledně zvážit.

Celý text rozhodnutí naleznete >>> [zde](#).

Barbora Kudrhalt Suchá

advokátní koncipient

[Randl Partners](#)

advokátní kancelář, člen ius laboris

City Tower
Hvězdova 1716/2b
140 78 Praha 4

Tel: + 420 222 755 311
Fax: + 420 239 017 574
e-mail: office@randls.com

-
- [1] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 62/2004
[2] Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 2 Afs 173/2005
[3] § 23 odst. 1 a § 24 odst. 1 zákona č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů
[4] § 2 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Rovné odměňování a transparentnost mezd: nové povinnosti zaměstnavatelů](#)

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Velké tápání okolo švarcsystému](#)
- [Dva problémy s pracovní pohotovostí](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele vstupuje v účinnost](#)
- [Souběh funkce statutárního orgánu a pracovněprávního vztahu - judikaturní vývoj](#)
- [Nejvyšší soud: Příspěvek na penzijní připojištění se řadí mezi pracovní a mzdové podmínky](#)
- [Změny nejen parametrů exekučních srážek pro rok 2026](#)
- [Transparentní odměňování](#)